

ششمین دوره مسابقات رشد

عنوان

آثار و پیامدهای اشتغال زنان شهر قزوین در اقتصاد مقاومتی گروه سنا

استاد راهنما

سرکار خانم فرشته صفربالی

پژوهشگران

منیره حیدری

طاهره آشوری

اعظم کریمی زرنندی

سمیه مهدوی منش

پاییز ۱۳۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

پدیده اشتغال زنان یکی از عرصه های تحول زندگی اجتماعی در عصر جدید است که غفلت از آثار و پیامدهای آن و همچنین تأثیر آن بر اقتصاد مقاومتی سبب می شود مدیریت این مسئله مهم اجتماعی دچار نقصان و آسیب جدی گردد.

هدف از تحقیق حاضر مطالعه روشمند درباره اشتغال زنان و کشف رابطه آثار و پیامدهای آن با اقتصاد مقاومتی بود.

در تحقیق حاضر از میان ۱۶۱۴۷ نفر از زنان شاغل شهر قزوین تعداد ۳۷۶ نفر با استفاده از حجم نمونه کوکران به عنوان نمونه و به روش تصادفی انتخاب شدند.

روش کار در این تحقیق پیمایشی و ابزار اندازه گیری در آن پرسشنامه محقق ساخته با ۵۴ گویه و ۸ فرضیه بود که به شیوه طیف لیکرت تدوین گردید.

برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی که پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۰۶ محاسبه شد و در نرم افزار SPSS با سطح معناداری ۰/۰۵ همبستگی آزمون های اسمیرنف استفاده شد.

یافته های تحقیق نشان داد بین اشتغال زنان و مؤلفه های آثار فردی، فشار مضاعف، همسر داری، بچه داری، عدالت شغلی، آسیب های اجتماعی، حمایت های اجتماعی و رشد اقتصاد خانواده و جامعه رابطه معناداری وجود دارد و از این میان می توان «اثر اشتغال بر بهتر شدن روابط عمومی و ارتباط» را مؤثرترین عامل و «بدبینی همسر» را ضعیف ترین عوامل به حساب آورد.

واژگان کلیدی: اشتغال، اقتصاد، مقاومت، اقتصاد مقاومتی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول: کلیات	۳
بیان مسأله	۴
اهمیت و ضرورت تحقیق	۵
اهداف تحقیق	۷
فصل دوم: ادبیات نظری تحقیق	۹
پیشینه‌ی تحقیق	۱۰
چارچوب و مبانی نظری	۱۷
۱. رویکردهای نظری در باب اشتغال با تأکید بر اشتغال زنان	۱۷
۱-۱ دیدگاه اقتصاددانان نئوکلاسیک	۱۷
۱-۲ نظریه تجزیه شدن بازار کار	۱۸
۱-۳ نظریه رفاه	۱۹
۱-۴ نظریه تواناسازی	۱۹
۱-۵ نظریه سقف شیشه‌ای	۲۰
۱-۶ نظریه فمینیسم	۲۱
۱-۷ نظریه کارگرد گرایي	۲۲
۱-۸ نظریه راپوپورت	۲۳
۱-۹ نظریه گورر	۲۴
۱-۱۰ نظریه الیزابت بک گرنسهایم	۲۵
۱-۱۱ نظریه فرسایش زودرس	۲۵
۱-۱۲ نظریه کاپلا	۲۷
۱-۱۳ نظریه بارت	۲۷
۲. دیدگاه کلی اسلام در مورد اشتغال زنان	۲۸
۱-۲ دیدگاه مخالفان اشتغال	۲۸
۲-۲ دیدگاه موافقان اشتغال	۳۰
۳. مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی در بیانات مقام معظم رهبری	۳۲

۳-۱	کارآفرینی در شرایط اقتصاد مقاومتی.....	۳۲
۳-۲	حرکت بر اساس برنامه	۳۲
۳-۳	مدیریت مصرف، پرهیز از اسراف و تبذیر.....	۳۳
۳-۴	تکیه بر تولیدات داخلی	۳۳
۳-۵	مردمی کردن اقتصاد مقاومتی و توانمند کردن بخش خصوصی در راستای سیاست های کلی	
	اصل چهل و چهارم قانون اساسی.....	۳۴
۳-۶	توسعه و ارتقاء شرکت های دانش بنیان.....	۳۵
۳-۷	اقتصاد تهاجمی مکمل اقتصاد مقاومتی.....	۳۵
۳-۸	اقتصاد مقاومتی شعار یا واقعیت.....	۳۵
	فرضیه ها	۳۶
	مدل تحلیل	۳۷
۳۸	فصل سوم: روش شناسی تحقیق	
۳۹	روش یا نوع تحقیق	۳۹
۳۹	جمعیت (جامعه ی آماری)	۳۹
۳۹	نمونه ی آماری	۳۹
۴۰	شیوه نمونه گیری	۴۰
۴۰	ابزار گردآوری اطلاعات	۴۰
۴۱	سنجش اعتبار و پایایی	۴۱
۴۱	تعریف نظری و عملی متغیرها	۴۱
۴۳	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها	
۴۴	سیمای پاسخگویان	۴۴
۱۰۲	آزمون فرضیات.....	۱۰۲
۱۱۰	فصل پنجم: خلاصه و نتیجه گیری	
۱۱۱	نتیجه	۱۱۱
۱۱۵	ضمائم	۱۱۵
۱۱۹	فهرست منابع.....	۱۱۹

۷. حمایت‌های اجتماعی					
کاملاً مخالف	مخالف	بی‌نظر	موافق	کاملاً موافق	
					۱. اشتغال موجب شده، اعتبار اجتماعی بیشتری پیدا کنم.
					۲. به واسطه‌ی اشتغال، قدرت تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی را پیدا کردم.
					۳. شاغل بودنم باعث بهتر شدن روابط عمومی و ارتباطم با دیگران می‌شود.
					۴. شاغل بودنم باعث بهره‌مندی از تحصیلات و تخصص می‌شود.
					۵. فرزندان زنان شاغل موفق‌تر از دیگر افراد هم‌رتبه‌ی خود هستند.
					۶. همسران زنان شاغل کمتر گرفتار آسیب‌های اجتماعی (اعتیاد، سرقت و ...) می‌شوند.

۸. رشد اقتصادی خانواده و جامعه					
کاملاً مخالف	مخالف	بی‌نظر	موافق	کاملاً موافق	
					۱. شغلم موجب رفاه اقتصادی بیشتر در خانواده می‌شود.
					۲. اشتغال از نظر اقتصادی، امنیت روانی ایجاد می‌کند.
					۳. اشتغال باعث می‌شود، خلأهای مالی را بهتر درک کنم و قناعت پیشه کنم.
					۴. اشتغال باعث شده فرزندانم گاه نیازهای مالی‌شان را با درآمد من، تأمین کنند.
					۵. اشتغال من باعث سلب فرصت‌های شغلی از یک نیروی کار مرد شده است.
					۶. به دلیل داشتن درآمد و قدرت اقتصادی، مصرف‌گرا هستم.
					۷. به خاطر درآمد، روحیه‌ی تجمل‌گرایی در من افزایش یافته است.

در پایان ضمن قدردانی از شما برای پاسخ‌های صادقانه و دقیق، می‌خواهیم با دقت به سؤالات زیر نیز پاسخ دهید تا در مرحله‌ی تحلیل اطلاعات بتوانیم، تأثیر ویژگی‌های فردی و اجتماعی و اقتصادی شما را در نوع پاسخ‌هایتان ارزیابی کنیم.

سن:

- وضع تأهل: ☐ مجرد ☐ متأهل ☐ سایر ☐
- محل سکونت: ☐ مرکز شهر ☐ پایین شهر ☐ بالای شهر ☐
- وضعیت تحصیلی: ☐ دیپلم ☐ فوق دیپلم ☐ دانشجوی لیسانس ☐ دانشجوی فوق لیسانس ☐
- ☐ فارغ‌التحصیل دانشگاه ☐ دکترا ☐

فهرست منابع و مأخذ

۱. اخترى، عباسعلى، اقتصاد مقاومتى؛ زمینه‌ها- راهکارها، چاپ اول، تهران، امیرکبیر، ۱۳۹۲.
۲. اعزازی، شهلا، جامعه‌شناسی خانواده، تهران، روشنگران و مطالعات زنان ۱۳۸۰
۳. اوتادی، مریم، تأثیر اشتغال زنان بر سلامت روان همسرانشان، پایان نامه کارشناس ارشد . دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهرا، ۱۳۸۰
۴. باقری، شهلا، اشتغال زنان در ایران، نشر روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی، ۱۳۸۲
۵. بختیاری، آمنه، مجموعه آثار کتاب اشتغال زنان، مقاله تأثیر اشتغال زنان بر خانواده، مرکز امور زنان و خانواده، ۱۳۸۸
۶. برهانی، حوریه‌سادات، بررسی نقش رسانه‌ها در روند اشتغال زنان، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان به سفارش مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، تابستان ۱۳۸۸.
۷. بی‌نام، زن در دور راهی خانه و بازار، پیام زن، ۱۳۸۴، ش ۱۶۰
۸. توسلی، غلامعباس، جامعه‌شناسی کار و شغل، تهران، سمت، ۱۳۷۵.
۹. جاسبی، عبدالله، نظام‌های اقتصادی، چاپ دوم، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۴ ش.
۱۰. جوادی آملی، عبدالله، زن در آئینه جمال و جلال، قم، انتشارات اسراء، سال ۱۳۷۱؛
۱۱. حر عاملی، محمد بن حسن بن علی، تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، ج ۱۲، قم، مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث العربی، ۱۴۱۴ ه ق.
۱۲. حسینی خامنه‌ای، سید علی، سیرت کارگزاران، تهران، مدیریت انتشارات و مطبوعات، ۱۳۷۰.
۱۳. خیری، یوسف، اشتغال زنان و پیامدهای آن، نشریه بانوان شیعه، شماره ۹، سال ۱۳۸۵
۱۴. دشتی، محمد و همکاران، نهج الحیات؛ فرهنگ سخنان فاطمه الزهرا (سلام الله علیها)، قم، مؤسسه تحقیقاتی امیرالمؤمنین، سال ۱۳۷۲

۱۵. دیواندری، تکتیم، پیشرفت فرهنگی و آسیب شناسی اشتغال زنان، مجله پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده، سال چهارم، شماره ششم، بهار و تابستان، ۱۳۹۵
۱۶. روشن فرد، مرضیه، زن، اشتغال و مالکیت، تهران، انتشارات برگ زیتون، ۱۳۸۲
۱۷. زعفرانچی، لیلاسادات، اشتغال زنان مرکز امور زن و خانواده، مجموعه مقالات و گفت‌وگوها دفتر نشر مطالعات و تحقیقات زنان، چاپ دوم، تابستان ۱۳۹۴
۱۸. زیبایی‌نژاد، محمدرضا، مجموعه آثار کتاب اشتغال زنان، مقاله اشتغال زنان؛ عوامل، پیامدها و رویکردها، مرکز امور زنان و خانواده، ۱۳۸۸
۱۹. ساجد، اقدس، اثرات اشتغال زنان بر خانواده. پایان نامه، کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران، ۱۳۵۷
۲۰. ساروخانی، باقر، اثرات اشتغال زن بر خانواده، مجله جامعه شناسی معاصر، سال دوم، شماره اول، زمستان ۸۸
۲۱. شادی طلب، ژاله، توسعه و چالش های زنان ایران، نشر قطره، ۱۳۸۱
۲۲. شیخی، محمدتقی، جامعه شناسی زنان و خانواده، تهران، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۸۰
۲۳. الصراف، شیماء، اشتغال زنان از نگاه قرآن و سنت و نظر فقهای گذشته و حال، مترجم: امین، عبدالله، نشریه پیام زن شماره ۸۰
۲۴. طباطبایی یزدی، محمدکاظم، عره الوثقی، ج ۲، قم، جامعه المدرسین فی الحوزه العلمیه، چاپ سوم، ۱۴۱۷هـ.
۲۵. طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ج ۴ و ۳۸، ترجمه: محمد باقر موسوی، قم، جامعه المدرسین فی الحوزه العلمیه، ۱۳۶۲
۲۶. العبد الخانی، ساجده، جایگاه اشتغال زنان از نظر اسلام، پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده، سال دوم، شماره پنجم، پاییز و زمستان ۱۳۹۴.

۲۷. عطایی آشتیانی، زهره، مجموعه آثار کتاب اشتغال زنان، مقاله مسأله اشتغال زنان در توسعه‌ی

نظام اسلامی، مرکز امور زنان و خانواده، ۱۳۸۸

۲۸. عفت، قضاوی، اثر اشتغال زنان بر شکاف درآمدی جنسیتی در ایران، فصلنامه تحقیقات

مدلسازی اقتصادی، شماره ۱۷، پائیز ۹۳

۲۹. فرهمند، مریم، مجموعه آثار کتاب اشتغال زنان، مقاله بررسی وضعیت اشتغال زنان در نظام

بین‌الملل، مرکز امور زنان و خانواده، ۱۳۸۸

۳۰. فیروزآبادی، قاموس المحيط، چاپ اول، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۹۹۱ م.

۳۱. کار، مهر انگیز، زنان در بازارکار ایران. تهران: روشنگران و مطالعات زنان، ۱۳۷۸

۳۲. گرت، استفانی، جامعه شناسی جنسیت، ترجمه کتایون بقایی. تهران: نشر دیگر، چاپ دوم،

۱۳۸۴

۳۳. مجلسی محمد باقر، بحار الانوار، ج ۱۶ و ۱۸، بیروت، الوفاء، ۱۴۰۴

۳۴. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج ۸، ترجمه: حمیدرضا شیخی، قم، دارالحديث،

۱۳۶۳

۳۵. مدنی گیوی، فریبا، بررسی عوامل موثر بر پیامدهای اشتغال زنان. پایان نامه کارشناسی

ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، ۱۳۸۵

۳۶. مرکز امور مشارکت زنان، زنان، توسعه و تعدد نقشها، تهران، انتشارات برگ زیتون، ۱۳۸۰

۳۷. مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۸۴

۳۸. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۲، قم، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۲

۳۹. موسوی خمینی، روح الله، صحیفه نور، ج ۲۱، تهران، انتشارات مؤسسه تنظیم و نشر آثار

امام(ره)، ۱۳۶۱.

۴۰. موسوی، بتول، بررسی اشتغال زنان متأهل و مشکلات آنان (با نگاهی به تأثیرات اشتغال زنان در خانواده)، پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا (س)، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی تهران، ۱۳۷۸.
۴۱. نوری، حسین، مستدرک وسائل و المستبطل المسائل، قم، نرم افزار جامع فقه، بی تا.
۴۲. همتی، فاطمه، مقایسه تأثیر ساعت کار ثابت و متغیر بر احساس فشار روانی زنان شاغل متأهل و اثر آن بر کارایی خانواده، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تیرماه ۱۳۸۴.